

WHY ?

Αντιπολεμική

ΤΡΑΠΕΖΙΤΙΚΗ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Τ Ε Υ Χ Ο Σ 5 2 5

Φ Λ Ε Β Α Ρ Η Σ 1 9 9 1

ΔΕΥΘΥΝΕΤΑΙ ΑΠΟ
ΕΥΝΤΑΚΤΩΝ
ΕΣΤΡΩΣΗ

ΔΕΥΘΥΝΕΙ ΑΘΗΝΑ
(Εποχικός 15)
ΤΗΛ 3211 617 3217 761

ΧΡΕΟΣ ΤΩΝ ΣΥΝΔΙΚΑΤΩΝ. ΧΡΕΟΣ ΟΛΩΝ ΜΑΣ. ΝΑ ΠΟΛΕΜΗΣΟΥΜΕ ΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ!!!

Δεν αρκούν οι καταγγελίες και τα ψηφίσματα για να σταματήσει ο πόλεμος.

Δεν αρκεί να εναποθέσουμε σε άλλους τις ελπίδες για να σταματήσει ο πόλεμος.

Δεν αρκούν οι διπλωματικές ενέργειες για να σταματήσει ο πόλεμος.

Χρειάζεται ν' αγωνιστούμε ΟΛΟΙ ενάντια στον πόλεμο.

Όχι μόνο για να σταματήσει ο πόλεμος στον Περσικό Κόλπο.

Αλλά για να σταματήσει κάθε πόλεμος.

Για να μην γίνει ποτέ ξανά πόλεμος!!!

Ο Σύλλογός μας εκδίδει την «αντιπολεμική ΤΡΑΠΕΖΙΤΙΚΗ» σαν συνέχεια άλλων αντιπολεμικών πρωτοβουλιών του. Δεν επιθυμούμε σ' αυτή την έκδοση ν' αναλύσουμε τις βαθύτερες αιτίες αυτού του πολέμου, ούτε να αναλύσουμε το δίκιο ή το άδικο που έχει το κάθε αντιμαχόμενο μέρος.

ΞΕΡΟΥΜΕ ΠΟΛΥ ΚΑΛΑ ΟΤΙ ΚΑΙ Σ' ΑΥΤΟΝ ΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ - ΟΠΩΣ ΣΕ ΚΑΘΕ ΠΟΛΕΜΟ - ΚΡΥΒΟΝΤΑΙ ΜΕΓΑΛΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΑ, ΠΟΥ ΚΑΘΟΛΟΥ Ή ΕΛΑΧΙΣΤΑ ΣΥΜΠΗΠΤΟΥΝ ΜΕ ΤΑ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ.

Ξέρουμε ότι και το φόρο αίματος κατά τη διάρκεια του πολέμου και με τη λήξη του το κόστος «ανασυγκρότησης» πάλι οι εργαζόμενοι το πληρώνουν.

Ξέρουμε ότι αυτός ο πόλεμος με τις τεράστιες δυνατότητες των νέων τεχνολογιών και της πληροφορικής «μπήκε» ύπουλα στα σπίνα μας και φοβόμαστε και στη συνειδήσή μας.

Ξέρουμε ότι κάθε πόλεμος καλύπτεται από γενικευμένο ψέμα και υποκρισία που έντεχνα διοχετεύονται στους εργαζόμενους.

Ξέρουμε ότι κάθε πόλεμος λανσάρεται σαν «δίκαιος» για τον κάθε εμπόλεμο και δηλητηριάζουν σωβινιστικά τους εργαζόμενους. Οι κληρικοί της κάθε χώρας «ευλογούν» τα όπλα ώστε ο θεός να βοηθήσει ενάντια στον εχθρό που τα όπλα του έχει «ευλογήσει» ο ίδιος ή κάποιος άλλος θεός!!

Αντά στοχεύουμε ν' αποκαλύψουμε!

Και διαλέξαμε για να το κάνουμε τον πλούτο της ανθρωπότητας που μόνο σε καιρό ειρήνης παράγεται. Τον πλούτο του πνεύματος και του πολιτισμού που μόνον ο πόλεμος μπορεί να καταστρέψει.

Διαλέξαμε διάφορες δημιουργίες της παγκόσμιας λογοτεχνίας, αξεπέραστης αξίας, που άντεξαν στο πέρασμα του χρόνου και της ιστορίας. Διαλέξαμε και άλλο οπτικό (φωτογραφία, σκίτσο κ.α.) υλικό.

Πιστεύουμε ότι κάθε ΑΝΘΡΩΠΟΣ που διακρίνεται για τη συνείδηση και την ευαισθησία θα συγκλονιστεί απ' τα κείμενα αυτά ακόμη περισσότερο απ' όσο ο πόλεμος καθ' αυτός συγκλονίζει.

Γιατί εδώ δεν πρόκειται για CNN... σαλόνι και πατατάκια...

Γιατί εδώ δεν πρόκειται για διατεταγμένη υπηρεσία για να δικαιολογήσει το δίκιο ενός των εμπόλεμων. Του «ερού αγώνα» ή της «υπεράσπισης του διεθνούς δικαίου».

Γιατί εδώ από την πένα του ποιητή, το πενάκι του σκιτσογράφου, τον φακό του πολεμικού ανταποκριτή παρουσιάζεται η υποκρισία κάθε πολέμου και οι φρικαλεότητες που διαπράττονται σε βάρος αλλά πάντοτε στο όνομα της ανθρωπότητας...

Αναλαμβάνει ο ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΣ να μας οδηγήσει και να μας αποκαλύψει τους δαιδαλώδεις δρόμους, σκοτεινούς και ύποπτους των ΑΙΤΙΩΝ και των ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΩΝ που ακολουθούν ΟΛΟΙ οι ΠΟΛΕΜΟΙ σε όλους τους αιώνες.

Την σκυτάλη παίρνει ο Ερρίκος Μπαρμπύς μ' ένα συγκλονιστικό κείμενο, μαρτυρία και δράμα συνάμα, κραυγή και αγωνία, φως ελπίδας για τους εργαζόμενους σ' όλο τον κόσμο ενάντια στον πόλεμο. Λόγος που εκφωνήθηκε στο 1ο παγκόσμιο συνέδριο παλαιών πολεμιστών και θυμάτων πολέμου που και για λόγους συμβολισμού συνήλθε στη χώρα μας μετά το τέλος του πρώτου πολέμου.

Απ' τους μεγαλύτερους ποιητές του αιώνα μας - που διώχθηκε για την αντιπολεμική του δράση - ο ΜΠ. ΜΠΡΕΧΤ ειρωνεύεται και σαρκάζει τους δυνατούς της γης που προκαλούν τον πόλεμο. Τι κι αν στην εποχή του δεν υπήρχαν «έξυπνα» οπλικά συστήματα; Όπως και τότε έτσι και σήμερα τα όπλα είναι όπλα. Και προκαλούν εκατόμβες μαχομένων... αλλά και ΑΜΑΧΩΝ!

ΑΝΤΙΣΤΑΘΕΙΤΕ! μας προτρέπει ο ποιητής μας Μ. Κατσαρός

ΑΝΤΙΣΤΑΘΕΙΤΕ στον πόλεμο.

ΑΝΤΙΣΤΑΘΕΙΤΕ σ' αυτούς που προκαλούν τον πόλεμο.

Εμείς οι εργαζόμενοι έναν πόλεμο γνωρίζουμε. Πόλεμο ανειρήνευτο. Να πολεμάμε τον πόλεμο. Να πολεμάμε τις αιτίες του. Να πολεμάμε τους εκμεταλλευτές που με τους πολέμους αυξάνουν τα κέρδη τους την ώρα που εμείς αυξάνουμε τις πληγές μας και θρηνούμε τους νεκρούς.

Σ' αυτό τον πόλεμο ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΒΓΟΥΜΕ ΝΙΚΗΤΕΣ.

Για μια κοινωνία ΔΙΚΑΙΗ και ΕΙΡΗΝΙΚΗ.

Ο ΝΕΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

Στρατιώτες όλων των χωρών
Στρατιώτες γερμανοί και αυστριακοί

...Συνήλθαμε εδώ για ν' αντισταθούμε στην παραφροσύνη του κόσμου, για να θέσουμε στην υπηρεσία της λογικής και της συνέσεως την αξία, που κανένας δεν τολμά ακόμη να αμφισβητήσει, των πληγών μας των μαρτυριών μας και ακόμη των κενών που δημιουργήθηκαν ανάμεσα στις γραμμές των πολεμιστών, των κενών που κι αυτά ανήκουν στις δικές μας σάρκες. ...

...Πρέπει ν' αδελφωθούμε, πριν από τον πόλεμο, κι όχι μέσα στον πόλεμο. Μαζεφτίκαμε εδώ για ν' αδελφωθούμε σταθερά και μια για πάντα από τους πολέμους που σε λίγο θα ξαναρχίσουνε.

Όταν συλλογιζόμαστε μέσα στους κάμπους που είχανε ανασκαφεί από το υνί των οβιδων, μέσα στις ερημιές εκείνες, τις γεμάτες από παγίδες και αστραπές που φάνταζαν μπροστά στα μάτια μας παισιωμένες πέρα στο βάθος από τις επάλξεις των φρουριών, μέσα στους κάμπους εκείνους με τους τρομακτικούς ορίζοντες, λέγαμε μονάχοι μας, βλέποντας στο βάθος: «Άνθρωποι είναι κι αυτοί σαν κι εμάς». Είναι πράγματα που δε μπορεί κανένας να μην τα σκεφθεί, μα που δε μπορούσε όμως να τα σκέπτεται πολλή ώρα, γιατί τα παρέσυραν και τα 'σβηναν οι άμεσες θλιβερές περιπέτειες της σιγής. Η αλήθεια αυτή που την προφέραμε στην άκρη των χειλέων μας ήταν πολύ μεγάλη τότε για μας.

Η ειλικρίνειά μας είτανε τότε μικρή ακόμη και δε μπορούσε να την αγκαλιάσει ολόκαιρη την αλήθεια αυτή. Τώρα φέρνουμε μαζί μας την πρώτη τούτη οριστική πίστη: την πίστη στην αδελφότητα μας. ...

...Επιτέλους αναγνωρίζουμε ο ένας τον άλλο κατά βάθος και από τώρα πρώτα - πρώτα ορκιζόμαστε, ότι ποτέ, με κανένα πρόσχημα, δε θα σπκώσουμε το χέρι ο ένας επάνω στον άλλο. ...

...Οι θυσιασμένοι, που είναι όροι, εμπυκώνονται από την ίδια θέληση: τη θέληση να κλείσουν μια για πάντα την ιστορική περίοδο των ανθρωπίνων θυσιών. Είμαστε οι φωνές που διαλαλούνε το ίδιο σύνθημα: «Πόλεμος κατά του πολέμου!». ...

...Όλα τα γεγονότα έχουνε μια αιτία. Αυτή την αιτία πρέπει να πιάσουμε καλά στα χέρια μας, για να είμαστε κύριοι των γεγονότων. Εκείνος που δεν προχωρεί έως τα αίτια, δεν ημπορεί να βρη τα φάρμακα. Τα γεγονότα δεν είναι τίποτ' άλλο παρά μοιραίες συνέπειες σχεδόν αφηρημένες όπως οι αριθμοί που βγαίνουν ο ένας από τον άλλο. Την αιτία πρέπει να βρούμε. Η αληθινή αιτία του πολέμου - μονάχοι τους το λένε αυτοί οι ίδιοι - είναι η οικονομική αιτία. Ο πόλεμος είναι ένα ζήτημα εμπορικών και δασμολογικών συμβάσεων, νομοθεσίας προστατευτικής, αγορών, μεγάλων συναγισμών και προσωπικού πλουτισμού μερικών προσώπων. Ο πόλεμος είναι ζήτημα χρήματος. Από το χρήμα, μέσα από τα σπλάχνα, θα πιάσουμε το Τέρας. Σας το έλεγα: Μονάχα άμα εναντίον του πολέμου υψώσουμε μια πλήρη θεωρία που να δείχνει ποιοι είναι οι αληθινοί εκθροί των ανθρώπων, οι αληθινοί χωρισμοί, και οι αληθινές νίκες, μονάχα έτσι θα τον κατανικήσουμε και θα σωθούμε.

Εμείς που υπήρξαμε οι εργάτες του πολέμου και θέλουμε αδυσώπητα να είμαστε εργάτες της ειρήνης, εμείς, η τελευταία σειρά των πολυαριθμών δυνασκειών των μαρτύρων, απαιτούμε να ξαναφτιάσουμε την πραγματικότητα σύμφωνα με τη λογική και την αγνότητα, και να την μεταβάλουμε ριζικά, αφού οι μεταρρυθμίσεις διατηρούν τις καταχρήσεις που δηλητηριάζουν όλη την κοινωνία. Να την μεταβάλουμε έχοντας για βάση μια αρκετά πλατειά και πρακτική αντίληψη του κόσμου να την αναδημιουργήσουμε το γρηγορότερο που είναι ανθρωπινώς δυνατό. ...

...Έχουμε νικήσει μέσα μας, βαθείά μέσα στις σάρκες μας που η μεγάλη αλήθεια τις σημάδεψε με το πυρωμένο σίδερο, τους παλαιούς εσωτερικούς εκθρούς: τα τυφλά ένστικτα και τις προλήψεις. Δε μας σκοτίζει πια ο πειρασμός των άμεσων προσωπικών συμφερόντων, του τοπικού μικροσυμφέροντος της σιγής, γιατί γνωρίζουμε πολύ καλά, ότι το συμφέρο του καθενός πρέπει να τοποθετηθεί μέσα στο συμφέρο όλων. ...

...Τι μπορεί να μας φοβίσει εμάς, εμάς που δε φοβόμαστε την αλήθεια;

Τέτοιο είναι το πνεύμα της τίμιας, καθάριας τόλμης που φέρνουμε μαζί μας στο έργο μας το ανοικοδομητικό. ...

...Βέβαια, θα σκεφθούμε για τα προσωπικά μας συμφέροντα, τα ξεχωριστά και ειδικά συμφέροντα των παλαιών πολέμιών, που όταν δεν τους χρειάζονται, περιφρονούνται και παραγκωνίζονται σαν σπασμένα και άχρηστα όπλα, παρ' όλες τις μεγαλότομες υποσχέσεις και ρητορείες, από τη στιγμή που η μια συμμορία των κερδοσκόπων του μεγαλεμπορίου και του μεγάλου χρηματιστικού κεφαλαίου πέτυχε προσωρινά. ...

...«Μί λησμονάτε ποτέ!», μας λένε εμάς - ή και σας - οι βάρβαροι αφέντες που θέλουν να διαιωνίσουν την κερδοσκοπική τους επιχείρηση, τον πόλεμο. Οι θύμησές μας δεν είναι οι ίδιες με τις δικές σας, και το πρώτο λογικό συμπέρασμα της θύμησής του πολέμου θα είναι να τους φωνάξουμε σε όλα τα πέρατα του κόσμου: «Δεν έχουμε τίποτε κοινό μαζί σας!». Ναι, θα ξαναγυρίσουμε τη θύμησή μας επάνω στα πεδία των μαχών, σαν βρυκόλακες θα ξαναγυρίσουμε εκεί πέρα, σαν τις ψυχές εκείνων που δεν ξαναγύρισαν από κει - από τη συμπόνια και από τη λογική θ' ανακαλύψουμε, ότι δεν έχουμε πια τους ίδιους εκθρούς που είχαμε άλλοτε.

«Εξακολουθήστε να μισείτε!», διδάσκουν αυτοί. Μάλιστα, μείνετε ήσυχoi. ...

...Μισούμε επάνω από σκυμμένα και απομονωμένα κεφάλια των ενόπλων αιχμαλώτων, επάνω από τα φονικά όργανα, μισούμε τη δολιότητα και τη λαοφάνα ψευτιά που ξαπέλυσε μια μέρα όλες τις ξιφολόγχες και όλα τα κανόνια μαζί. ...

...Η λησμονιά είναι ιεροσυλία!

Μας είπανε: «Πρέπει να εξακολουθήσουμε τον πόλεμο έως το τέλος, για να είναι αύριο η ειρήνη μας διαρκής». Θα εξακολουθήσουμε τον κοινωνικό πόλεμο έως το τέλος, για να 'ναι διαρκής η τελική ειρήνη, η αληθινή ειρήνη ανάμεσα στον κόσμο. ...

...Μας μιλούν για πατρίδα. Μιλούμε κι εμείς γι' αυτήν. Μα η δική μας δεν είναι, σαν τη δική τους, ένα είδος τρομακτικού φρουρίου που στέκει απειλητικό μπροστά στα άλλα και έχει μέσα στο κέντρο του τα χρηματοκιβώτια. Είναι μια πατρίδα που για σύννομά της έχει τους ορίζοντες - όπως η φύση κι όπως το πνεύμα το ανθρώπινο - και που είναι τόσο πολύ μεγάλη, ώστε να μη μπορούν αυτοί να την καταλάβουν. ...

...Μονάχα μέσα σε μια πατρίδα μεγάλη σαν τον κόσμο μπορούν ν' ανθίσουν η δίκαια κατανομή των δημιουργικών έργων, η ισορ-

ροπία της εργασίας, η ελεύθερη λειτουργία της τίμιας συναλλαγής, δηλαδή η αρμονία και η ειρήνη. ...

...Μας λένε: «Εργασθείτε για να σώσετε τον παλαιό πολιτισμό!», δηλαδή για να ξαναφτιάξετε τον πλούτο των πλουσίων και για να εξακολουθήσουν αυτοί ανεμπόδιοι, στο εσωτερικό και στο εξωτερικό, τους αιματηρούς θησαυρισμούς των. Ναι εργαζόμαστε, πιστεύουμε στην εργασία. Αλλά μόνο σ' αυτή πιστεύουμε και λέμε: Όλοι θα εργάζονται μαζί, κι εκείνοι που δεν εργάζονται δεν θα τρώνε, γιατί όσοι έχουν κέρδη κερδισμένο αλλοίωτα κι όχι με την εργασία τους, είναι παράσιτα της ανθρωπότητας - και ο νόμος τους είναι νόμος της κλεψιάς και της δολοφονίας και μόνο η αδικία τονε δικαιολογεί. ...

...Δύο προστάγματα πολύ επιβλητικά και αδυσώπτα μας προβάλλονται πάντα: το μέλλον και το γενικό συμφέρον. Απαρνιόμαστε τη σκλαβιά για να υποταχθούμε στην αληθινή ανθρώπινη πειθαρχία. Κάνοντας αυτό δεν δεσμευόμαστε. Να υπακούει κανένας στη λογική, θα ειπεί να υπακούει στον εαυτό του, θα ειπεί ότι είναι ελεύθερος.

Αφού σφίξουμε τα χέρια, αφού δυναμώσουμε τις ιδέες μας με την αμοιβαία επαφή και αρχίσουμε να γράφουμε τον κοινό μας νόμο, θα ξαναγυρίσουμε καθένας στη γωνιά του κόσμου όπου μένει. Θα σκορπισθούμε μέσα στα χωριά και στις πολιτείες. Θα ειπούμε ότι η παλαιά κοινωνία είναι καταδικασμένη, θα δείξουμε σ' όλους τα καταθλιπτικά βάρη που συσσωρεύονται εις τη ράχη μας, το κόστος της ζωής που αυτόματα καθεμέρα ανεβαίνει και θ' ανεβαίνει καθεμέρα εξαιτίας ακριβώς των μέσων που μεταχειρίζονται στην απηκνία τους για να γιατρέψουν το αναρχικό και ανισόρροπο σύστημα του καπιταλισμού. Θα δείξουμε την αναπότρεπτη ανάγκη των νέων πολέμων, αφού εξακολουθεί αδιάκοπα να κυβερνά ο νόμος του πιο ισχυρού και επιτέλους τις μαθηματικά εξακριβωμένες συνέπειες της κρεωκόπιας και της πείνας. ...

...Όλοι σε λίγο θα παρυσυρθούν κι αυτοί και η ευημερία τους, μέσα στη γενική δυστυχία και ότι όλοι τους έχουν συμφέρον ν' αγωνισθούν για να εγκαθιδρυθεί το γρηγορότερο η νέα Τάξη επάνω στα ερείπια της άλλης - της άλλης που, το ξαναλέω, σημαίνει εκμετάλλευση, ληστεία, εμφυλίου πολέμους και αλληλοσφαγές. ...

...Θα επαγγελθούμε τη μοιραία έλευση της παγκόσμιας δικαιοσύνης. Ο πόλεμος, όπου κι αν πέσει ο λαχνός της νίκης, εμάς τους εργάτες και τους λαούς μάς αφήνει νικημένους. Θα είμαστε νικητές όταν η νίκη μας θα είναι νίκη της λογικής, της ηθικής, της αλήθειας. Η πίστη μας μέσα στο σύμπαν έρχεται σαν τη νιότη της μελλοντικής ευτυχίας, σαν μια άνοιξη. ...

Ποιήματα που μας διάβασε ένα βράδυ ο Λοχίας Otto V...

Σε δύο λεφτά θ' ακουστεί το παράγγελμα «Εμπρός»
Δεν πρέπει να σκεφτεί κανένας τίποτ' άλλο
Εμπρός η σημαία μας κι εμείς εφ' όπλου λόγχη
από πίσω
Απόψε θα χτυπήσεις ανελέητα και θα χτυπηθείς
θα τραβήξεις μπροστά τραγουδώντας ρυθμικά εμβατήρια
θα τραβήξεις μπροστά που μαντεύονται χιλιάδες
ανήσυχά μάπα
Εκεί που χιλιάδες χέρια σφίγγονται γύρω από
μι' άλλη σημαία
Έτοιμα να χτυπήσουνε και να χτυπηθούν.

Σ' ένα λεφτό πρέπει πια να μας δώσουν το σύνθημα
Μια λεξούλα μικρή μες στη νύχτα, που σε λίγο
εξαίσια θα λάμψει.

(Κι εγώ που 'χω μια ψυχή παιδική και δειλή
Που δε θέλει τίποτ' άλλο να ξέρει απ' την αγάπη
Κι εγώ πολέμω τόσα χρόνια χωρίς, Θε μου, να
μάθω γιατί
Και δε βλέπω μπροστά τόσα χρόνια παρά μόνο τον
δίδυμο αδερφό μου).

Μη σημαδέψεις την καρδιά μου

Αδερφέ μου σκοπέ
αδερφέ μου σκοπέ
σ' ακούω να περπατάς πάνω στο κιόνι
σ' ακούω που βήχεις μες στην παγωνιά
σε γνωρίζω αδερφέ μου
και με γνωρίζεις.
Στοιχηματίζω ότι έχεις μια κοριτσιότικη φωτογραφία στην τσέπη σου.
Στοιχηματίζω αριστερά μέσα στο στήθος σου πως έχεις μια καρδιά.
Θυμάσαι;
Είχες κάποτε ένα τετράδιο ζωγραφισμένο κελιδόνια
είχα κάποτε ονειρευτεί να περπατήσουμε κοντά κοντά
στο κούτελό σου ένα μικρό σημάδι απ' τη σφεντόνα μου
στο μαντίλι μου φυλάω διπλωμένα τα δάκρυά σου
στην άκρη της αυλής μας έχουν ξεμείνει τα σκολιανά παπούτσια σου
στον τοίχο του παλιού σπιτιού φέγγουν ακόμα
με κιμωλία γραμμένα τα παιδικά μας όνειρα.
Γέρασε η μάνα σου οφουγγαρίζοντας τις σκάλες των υπηρεγίων
το βράδυ σταματάει στη γωνιά
κι αγοράζει λίγα κάρβουνα απ' το καρότσι του πατέρα μου
κοιτάζονται μια στιγμή και χαμογελάνε
την ώρα που εσύ γεμίζεις τ' όπλο σου
κ' ετοιμάζεσαι να με σκοτώσεις.

Βασίλεψαν τα πρωινά σου μάπα πίσω από ένα κράνος
άλλαξες τα παιδικά σου χέρια μ' ένα σκληρό ντουφέκι
πεινάμε κ' οι δυο για ένα χαμόγελο
και μια μπουκιά ήσυχο ύπνο.

Ακούω τώρα τις αρβύλες σου στο κιόνι
σε λίγο θα πας να κοιμηθείς
καληνύχτα, λυπημένη αδερφέ μου
αν τύχει να δεις ένα μεγάλο αστέρι είναι που θα σε συλλογίζομαι
καθώς θ' ακουμπήσεις τ' όπλο σου στη γωνιά θα ξαναγίνεις
ένα σπουργίτι.

Κι όταν σου πουν να με πυροβολήσεις
χτύπα με αλλού
μη σημαδέψεις την καρδιά μου
κάπου βαθιά της ζει το παιδικό σου πρόσωπο.
Δεν θάθελα να το λαβώσεις.

Μακρόντσος 1950

ΤΑΣΟΣ ΛΕΙΒΑΔΙΤΗΣ

η διαθήκη μου*

Αντισταθείτε

σ' αυτόν που χτίζει ένα μικρό σπιτάκι
και λέει: καλὰ εἶμαι ἐδῶ.

Αντισταθείτε σ' αυτόν που γύρισε πάλι στο σπίτι
και λέει: Δόξα σοι ο Θεός.

Αντισταθείτε

στον περσικό τάπητα των πολυκατοικιών
στον κοντό άνθρωπο του γραφείου
στην εταιρεία εισαγωγῶν - εξαγωγῶν
στην κρατική εκπαιδευση
στο φόρο
σε μένα ακόμα που σας ιστορώ.

Αντισταθείτε

σ' αυτόν που χαιρετάει απ' την εξέδρα ὥρες
ατέλειωτες τις παρελάσεις
σ' αυτή την ἄγωνα κυρία που μοιράζει
έντυπα αγίων λιβανον και σμύρναν
σε μένα ακόμα που σας ιστορώ.

Αντισταθείτε πάλι σ' όλους αυτούς που λέγονται μεγάλοι
στον πρόεδρο του Εφετείου αντισταθείτε
στις μουσικές τα τούμπανα και τις παράτες
σ' όλα τ' ανώτερα συνέδρια που φλυαροῦνε
πίνουν καφέδες σύνεδροι συμβουλατόροι
σ' όλους που γράφουν λόγους για την εποχή
δίπλα στη χειμωνιάτικη θερμάστρα
στις κολακείες τις ευχές τις τόσες υποκλίσεις
από γραφιάδες και δειλούς για το σοφό
αρχηγό τους.

Αντισταθείτε στις υπηρεσίες των αλλοδαπών
και διαβατηρίων

στις φοβερές σημαίες των κρατών και τη διπλωματία
στα εργοστάσια πολεμικών υλών
σ' αυτούς που λένε λυρισμό τα ωραία λόγια
στα θούρια
στα γλυκερά τραγούδια με τους θρήνους
στους θεατές
στον άνεμο
σ' όλους τους αδιάφορους και τους σοφούς
στους άλλους που κάνουν το φίλο σας
ὡς και σε μένα, σε μένα ακόμα που σας ιστορώ
αντισταθείτε.

Τότε μπορεί βέβαιαι να περάσουμε προς την
Ελευθερία.

* Το ποίημα αυτό δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα Δημοκρατικός Τύπος
λογοκριμένο από προοδευτικό διανοούμενο. Αναγκάστηκε να διαμαρτυ-
ρηθῶ στο επόμενο φύλλο της ίδιας εφημερίδας με το Υστερόγραφο.

Υστερόγραφο

Η διαθήκη μου πριν διαβαστεί

- καθώς διαβάστηκε -

ήταν ένα ζεστό ἄλογο ἀκέραιο.

Πριν διαβαστεί

ὅχι οι κληρονόμοι που περίμεναν

ἀλλὰ οι σφετεριστές καταπατήσαν τα χωράφια.

Η διαθήκη μου για σένα και για σε

χρόνια κατακωνιάστηκε στα χρονοντούλαπα
από γραφιάδες πονηρούς συμβολαιογράφους.

Αλλάξανε φράσεις σημαντικές
ὥρες σκυμμένοι πάνω της με τρόπο
εξαφανίσανε τα μέρη με τους ποταμούς
τη νέα βουή στα δάση
τον άνεμο τον σκότωσαν -
τώρα καταλαβαίνω πια τι έχασα
ποιος είναι αυτός που πνίγει.

Και συ λοιπόν

στέκεσαι ἔτοι βουβός με τόσες παραπτήσεις

από φωνή

από τροφή

από ἄλογο

από σπίτι

στέκεις ἀπαίσια βουβός σαν πεθαμένος.

Ελευθερία ἀνάπρη πάλι σου τάζουν.

Μ. ΚΑΤΣΑΡΟΣ

Ο ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ ΑΠΟ ΤΗ ΛΑ ΣΙΟΤΑ

(Απόσπασμα)

... Ύστερα από τον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο, είδαμε, σ' ένα μικρό λιμάνι της νότιας Γαλλίας, την Λα Σιοτά, κατά τη διάρκεια ενός εμπορικού πανηγυριού, που γιορταζόταν η κατέλκυση ενός καραβιού, σε μια δημόσια πλατεία, τον μπρούτζινο ανδριάντα ενός γάλλου στρατιώτη, που γύρω του συνωπιζόταν το πλήθος. Πήγαμε πιο κοντά, κι ανακαλύψαμε, ότι ήταν ένας ζωντανός άντρας, που στεκόταν ακίνητος εκεί, πάνω σ' ένα πέτρινο βάθρο, τυλιγμένος, μες στον καυτό ήλιο του Ιουνίου, σε μια κλαινή, στο χρώμα που έχει το καστανόχρωμα, με το τενεκεδένιο κράνος στο κεφάλι και μια ξιφολόγχη στο χέρι. Το πρόσωπό του και τα χέρια του ήταν επιχρισμένα μ' ένα μπρούτζινο χρώμα. Δεν κινούσε κανένα ποντίκι του, μήτε κ' έπαιζαν καν τα τσινουρά του.

Στα πόδια του, πάνω στο βάθρο, ήταν ακουμπισμένο ένα χαρτόνι, που πάνω του διαβαζόταν τούτο δω το κείμενο:

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΑΓΑΛΜΑ

(L' Homme Statue)

«Εγώ, ο Σαρλ Λουί Φρανσάρ, στρατιώτης εις το ...το Σύνταγμα, απόκτησα, ως συνέπεια του θαψίματός μου, ενώ ήμουν ζωντανός, μπροστά στο Βερντέν, την ασυνήθιστη ικανότητα, να παραμείνω απόλυτα ακίνητος και να φέρνωμαι, για όσο χρονικό διάστημα θέλω, σαν άγαλμα. Η τέχνη μου αυτή εξετάστηκε από πολλούς καθηγητές και χαρακτηρίστηκε ως ανεξήγητη αρρώστια. Δώσετε, παρακαλώ, ό,τι έχετε ευχαρίστηση σ' έναν άνεργο φαμελίτη!»

Ρίξαμε ένα νόμισμα στο πιάτο, που βρισκόταν δίπλα σ' αυτή την πινακίδα, και προχωρήσαμε, κουνώντας το κεφάλι μας.

Εδώ στέκει, λοιπόν, συλλογιόμαστε, οπλισμένοι ίσαμε τα δόντια, ο ακατάλυτος στρατιώτης πολλών χιλιετηρίδων, αυτός, με τον οποίο έγινε η ιστορία, αυτός, με τον οποίο έγιναν δυνατές όλες οι μεγάλες πράξεις ανδρών σαν τον Αλέξανδρο, τον Καίσαρα, τον Ναπολέοντα, που διαβάζουμε στα σχολικά βιβλία. Αυτός είναι. Δεν παίζει καν τα ματόκλαδά του. Είναι ο τοξότης του

Κύρου, είναι ο οδηγός του άρματος με τα δρεπάνια στους τροχούς του Καμβύση, που η άρμος της ερήμου δεν μπόρεσε να τον θάψει οριστικά, ο λεγεωνάριος του Καίσαρα, ο λοχιοφόρος καβαλλάρης του Τζένκις - Χάν, ο Ελβετός του Λουδοβίκου του ΙΔ' κι ο γρεναδιέρους του Ναπολέοντος του Α'. Έχει την όξι και τόσο ασυνήθιστη, στο κάτω - κάτω, ικανότητα, να μην προδίδει τα αισθήματά του, όταν όλα τα φανταστικά όργανα της καταστροφής δοκιμάζονται απάνω του. Παραμένει (λέει) αναισθητός σαν πέτρα, όταν τον στέλνουν στον θάνατο. Τρυπημένος από λόγχες των πιο διαφορετικών εποχών, της πέτρας, του χαλκού, του σιδήρου, θερισμένος από τα πολεμικά άρματα, αυτά του Αρταξέρξη κι αυτά του στρατηγού Λούντεντορφ, λυμένος κάτω από τα πόδια των ελεφάντων του Αννίβα, και κάτω από τα πέταλα των καβαλλάρηδων του Αττίλα, συντριμμένος από το φτερωτό μέταλλο των ολοένα τελειότερων τουφεκιών πολλών αιώνων, μα κι από τις φτερωτές πέτρες των καταπελιών, χλιοτρυπημένος από σφαίρες, μεγάλες σαν περισσότερα αυγά και μικρά σα μέλισσες, στέκει, ακατάλυτος, πάντα από την αρχή, προσταγμένος σε διάφορες γλώσσες, μα πάντα αγνοώντας το γιατί και το προς τι. Τις χώρες που κατακτούσε, δεν τις έκανε κτήμα του, όπως ο χτίστης δεν κατοικεί στο σπίτι που έχτισε. Ούτε και του ανήκε, μ' έναν οποιονδήποτε τρόπο, η χώρα που υπερασπιζότανε. Και, πάντως, δεν του ανήκαν ούτε τα όπλα του, μήτε και το άλογο που καβαλλούσε. Μα στέκει, με τη βροχή του θανάτου που ρίχνουν τ' αεροπλάνα και της πυρωμένης πίσσας που πέφτει από τα τείχη της πόλης, πάνω από το κεφάλι του, με νάρκες και παγίδες κατά από τα πόδια του, με τον λιμό και τα κίτρινα αέρια γύρω του, σάρκινο δόλωμα για το ακόντιο και το βέλος, στόχος, λάσπη για τα θωρακισμένα άρματα, πνευμόνια για το αέριο, με τον εκθρόμβρο μπροστά του και τον στρατηγό πίσω του!

Αμέτρητα τα χέρια που ύφαναν το χιτώνιό του, σφυρηλάτησαν την πανοπλία του, έκοψαν κ' έρραψαν τ' άρβυλά του! Αμέτρητες οι τσέπες που γέμισαν απ' αυτόν! Αμέτρητες οι κραυγές σ' όλες τις γλώσσες του κόσμου, που τον άναβαν! Κανείς Θεός που να μη τον ευλόγησε! Αυτόν, που είναι μολυσμένος με τη φοβερή λέπρα της υπομονής, υποσκαμμένος από την αγιάτρευτη αρρώστια της αναισθησίας!

Τι είδους θάψιμο ζωντανού είναι αυτό, συλλογιόμαστε, που του χρωστά τούτη την αρρώστια, τούτη τη φοβερή, τερατώδη, τόσο υπερβολικά μεταδοτική αρρώστια;

Μα είναι, πράγματι, αναρωτήμασταν, τόσο ανίατη; ...

ΜΠΕΡΤΟΛΤ ΜΠΡΕΧΤ

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΡΟΖΑΣ ΛΟΥΞΕΜΠΟΥΡΓΚ «ΚΑΙ ΤΩΡΑ ΚΑΤΑΔΙΚΑΣΤΕ ΜΕ»

...Είμαστε της γνώμης ότι ο πόλεμος δεν πρέπει να γίνεται παρά μόνο όταν και όσο καιρό οι εργαζόμενες μάζες θεωρούν τον πόλεμο δίκαιο και αναγκαίο, και τότε τον δέχονται με ενθουσιασμό. ...

...Σύμφωνα με τη δική μας άποψη, τον πόλεμο τον διεξάγει όλος ο λαός. Σ' αυτόν ανήκει να αποφασίσει για τον πόλεμο ή για την ειρήνη.

Το ζήτημα της ανάπτυξης ή της συντριβής του σημερινού μιλιταρισμού είναι ένα ζήτημα για το οποίο πρέπει να αποφανθεί η μάζα των εργαζομένων ανδρών, νέων, γέρον, γυναικών, κι όχι μια μικρή μειοψηφία που κρύβεται -όπως λέει ο λαός- πίσω από τις βασιλικές κουρτίνες. ...

...Πιστεύουμε ότι οι λαοί μπορούν από τώρα κιόλας να περιορίσουν τον αριθμό των πολέμων, αντιτιθέμενοι σ' αυτούς που τον κάνουν ή σ' αυτούς που τον κηρύσσουν. Νομίζουμε ότι το δικαίωμα για την έγκριση ή αποδοκιμασία του πολέμου ανήκει πριν απ' όλους, στην εργατική τάξη η οποία περισσότερο απ' όλους σηκώνει το βάρος της στρατιωτικής θητείας και του πολέμου. ...

...Ένας τέτοιος πόλεμος σήμερα δεν είναι στην πραγματικότητα παρά ένας εμφύλιος πόλεμος, γιατί ένας πόλεμος όπου οι εργά-

τες και πολίτες μιας χώρας πολεμούν τους εργάτες και πολίτες μιας άλλης χώρας, δεν μπορεί να 'ναι παρά ένας πόλεμος ανάμεσα σ' αδέρφια και σε πολίτες. ...

...Ο μόνος τρόπος για να σταματήσουν οι πόλεμοι είναι η κατάργηση της ταξικής κοινωνίας. ...

... Έτσι έγινε, για παράδειγμα, με τη συμφωνία ανάμεσα στα αγγλικά τρέντ-γιούνιονς και στα γαλλικά εργατικά συνδικάτα στη διάρκεια της κρίσης του Φακόντα, για να εξασφαλιστεί η ειρήνη και να ξαναυπάρξουν καλές σχέσεις ανάμεσα στις δύο χώρες. Έτσι έγινε όταν ξέσπασε η κρίση του Μαρόκου, όπου για να αποτραπεί ο πόλεμος κινητοποιήθηκαν αποφασιστικά τα δύο σοσιαλιστικά κόμματα της Γαλλίας και της Γερμανίας και οργανώθηκαν μεγάλες λαϊκές συγκεντρώσεις. Το ίδιο έγινε με τη συντονισμένη δράση των Αυστριακών και Ιταλών σοσιαλιστών που συναντήθηκαν στην Τεργέστη για να αποτρέψουν από κοινού τον πόλεμο ανάμεσα στην Ιταλία και την Αυστρία. ...

...Βλέπουμε λοιπόν ότι όλες αυτές οι προσπάθειες καταρτίζουν την αυξανόμενη επιρροή της εργατικής τάξης και τη διαρκή της φροντίδα να διατηρηθεί η ειρήνη με αποφασιστικές παρεμβάσεις. ...

Οι καινούργιες εποχές

(Die neuen Zeitalter)

Οι καινούργιες εποχές δεν αρχίζουν αμέσως.
Ο παππούς μου ζούσε κιόλας στην καινούργια εποχή.
Το εγγόνι μου θα ζει ακόμα στην παλιά.

Το καινούργιο κρέας τρώμε ακόμα με τα παλιά πηρούνια.

Δεν ήταν τα οχήματα που ταξιδεύουν μόνα τους
Μίτε τα τάνκς
Δεν ήταν τ' αεροπλάνα πάνω απ' τις στέγες μας
Μίτε τα βομβαρδιστικά.

Απ' τις καινούργιες κεραίες μάς ήρθαν οι παλιές βλακειές.
Η αλήθεια απλώνεται από στόμα σε στόμα.

ΜΠΕΡΤΟΛΤ ΜΠΡΕΧΤ

«Τραγούδι ενάντια στον πόλεμο Τραγούδι των μουζίκων, 1917»

(Μετ. Μ. Πλωρίτης)

«1. Τον προλετάριο στον πόλεμο τραβάνε.
Να πολεμήσει πρέπει πρωικά.
Για τι; Για ποιον; Δεν του το μαρτυράνε.
Για τον εαυτό του, μια φορά, δεν πολεμά.

Κάντε τον μόνοι σας το βρωμοπόλεμό σας!
Εμείς τα όπλα αλλού θα τα γυρίσουμε,
θα κάνουμε έναν άλλον, δίκαιο πόλεμο
και θα σας συγγυρίσουμε!

2. Στον προλετάριο πρέπει το χαράκωμα.
Στο στρατηγείο είναι το αμπρί των στρατηγών.
Κι όταν οι «κύριοι» τελειώσουν το «ταράτσωμα»,
μπορεί να περισσέψει κάτι και γι' αυτόν.

Κάντε τον μόνοι σας κλπ.

3. Ο προλετάριος τους φτιάχνει τα κανόνια
για ένα κομμάτι βρώμικο ψωμί,
για να σκοτώνουνε αυτοί με τα γαλόνια
του κάθε προλετάριου το παιδί.

Κάντε τον μόνοι σας κλπ.

4. Ο προλετάριος τις ήπιες τους πληρώνει.
Τις νίκες τους πληρώνει πάλι αυτός.
Ετσι ο πόλεμος στους αιώνες δεν τελειώνει
αφού το αίμα του ξοδεύει ο φτωχός.

Κάντε τον μόνοι σας κλπ.

5. Ο προλετάριος πολεμάει τώρα
στον πόλεμο των τάξεων που λυσοσομανά.
Ματώνει και πληρώνει – ως την ώρα
που αφεντικό θα γίνει αυτός παντοπνά.

Κάντε τον μόνοι σας κλπ.»

ΜΠΕΡΤΟΛΤ ΜΠΡΕΧΤ

ο πόλεμος

Μ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΚΗΣ

Οι δείχτες κοκαλιόσανε κι αυτοί στην ίδια ώρα.
Όλα αργούν πολύ να τελειώσουνε το βράδυ, όσο κι
αν τρέχουν γρήγορα οι μέρες και τα χρόνια.
Έχει όμως κανείς και τις διασκεδάσεις του, δεν
μπορείς να πεις· απόψε λ.χ. σε τρία θέατρα πρεμιέρα.
Εγώ, συλλογίζομαι το γέρο συμβολαιογράφο του
τελευταίου πατώματος, με το σκοτωμένο γιο,
που δεν τον είδα ούτε και σήμερα. Έχει μίνας να φανεί.
Στο λιμάνι τα μπορντέλα παραγερτίσανε από το
πλήρωμα των καινούριων ανπιτορπλικών κι
οι μάρκες πέφτουνε γραμμή.

Η θερμάστρα κουρασμένη τόσα χρόνια έμεινε πάλι
φέτος σε μια τμητική διαθεσιμότητα.
«Το πολυαγαπημένο μας αγγελοῦδι (εδώ θα μπει
το όνομα, που για τώρα δεν έχει σημασία),
ετών 8 κτλ. κτλ.»
Στην οδό Αιγύπτου (πρώτη πάροδος δεξιά) τα κορίτσια
κοκαλισμένα περιμένανε απ' ώρα τον
Ισπανό με τα τσιγαρόχαρτα.
Κι εγώ ο ίδιος δεν το πιστεύω αλλά προσπαθώ να
σε πείσω οπωσδήποτε, πως αυτό το πράγμα
στη γωνιά ήτανε κάποτε σαν κι εσένα. Με
πρόσωπο και με κεφάλι.
Οσοονύπω όμως, ας τ' ομολογήσουμε, ο καιρός
διορθώνεται και να που στο διπλανό κέντρο
άρχισαν κιόλας οι δοκιμές.
Αύριο είναι Κυριακή.

Σιγά-σιγά αδειάσανε οι δρόμοι και τα σπίτια, όμως
ακόμη κάποιος έμεινε και τρέχει να προφτάσει
Και ρυθμικά χτυπίσανε μια-μια οι ώρες κι ανοίξανε
πόρτες και παράθυρα μ' εξάσιες αποκεφαλισμένες μορφές
Υστερα ήρθανε τα λάβαρα, οι σημαίες κι οι φανφάρες
κι οι τοίχοι γκρεμιστίκανε απ' τις άναρθρες κραυγές
Πτώματα ακέφαλα χορεύανε τρελά και τρέχανε σα
μεθυσμένα όταν βαρούσανε οι καμπάνες

Στα κατώφλια των γκρεμισμένων οπιτών νικημένοι
στρατιώτες περιμένουν χωρίς ελπίδα το γυρισμό
Στ' άδεια κρανία τους πλανιούνται εναγωνίες κραυγές
Η φρίκη της άδικης μάχης σκοτώνει τις εφιαλτικές τους ώρες
Λέξεις κλωμές συνθέτουν πληγωμένα ελεγεία
Κι εγώ ονειρεύομαι μια μέρα πατώντας πάνω στους
νεκρούς μου στίχους να τονίσω με κόκκινα
γράμματα (νικητήριες σάλπιγγες) το καινούριο μου τραγούδι.

Συνέδριο ειρήνης

ένα αεροπλάνο προσγειώνεται μ' εκατό ψεύτες επιβάτες
με μια κούφια λουλούδια τους υποδέχεται η πόλη
με μια μπόκα από νάφθα κι ιδρώτα
μ' έναν άνεμο απ' τις πεδιάδες της ασίας.

μέσα στους προβολείς οι ψεύτες λένε
σε πενήντα γλώσσες: «είμεθα εναντίον του πολέμου».
σιωπηλά δίνω δίκιο στους ψεύτες.
οι ψεύτες λένε την αλήθεια, αλλά
γιατί χρειάζονται πενήντα ώρες
για μία και μοναδική κουβέντα;

όταν φεύγουν, τα λουλούδια είναι γκριζά
τα τασάκια ξεχειλίζουν
από αλληλέγγυες γόπες
απαρασάλευτες άκρες πούρων
ακαταμάχητα αποτίγαρα.
μέσα στα πτυελοδοχεία κολυμπάει η ειρήνη

στο λευκό οίκο κάτω απ' τους προβολείς
οι έντροι ανακοινώνουνε την ίδια ώρα
μιαν άλλη αλήθεια: ο πόλεμος φουντώνει.
μόνο οι ψεύτες είναι απαρασάλευτοι.

στο λευκό οίκο τα λουλούδια είναι δροσερά
τα πτυελοδοχεία απολυμασμένα
και τα τασάκια παστρικά σα βόμβες.

σπκώνεται άνεμος πάνω απ' την πόλη
ένας άνεμος απ' τις πεδιάδες της ασίας.
κι έτσι σφυρίζει σα στραγγαλισμένη
γυναίκα που παλεύει για να ζήσει.

H.M. ENZENSBERGER

ΕΝΑΣ ΝΕΓΡΟΣ ΑΙΧΜΑΛΩΤΟΣ

Ανάμεσα στο πλήθος τις φάλαγγες, που σκηματίστηκαν από τις δεκάδες χιλιάδες αιχμαλώτους του γαλλικού εκοιτατευτικού σώματος, ήταν και μια φάλαγγα που σέρνονταν ένα πρωινό στους δρόμους γύρω από το Ντιεν-Μπιεν-Φου. Θα είχε πάνω από τριακόσια άτομα. Όλοι τους βάδιζαν με κατεβασμένα κεφάλια. Το πυρωμένο καλίκι του δρόμου πετούσε σπινθές κάτω απ' τ' άρβυλά τους με τις κοντρές πρόκες. Ήταν μια φάλαγγα γάλλων αξιωματικών. Από λοχαγούς και ταγματάρχες μέχρι τον «εκλαμπρότατο» στρατηγό Ντε Καστρί. Φοβεροί και τρομεροί κάποτε, χαμήλωναν τώρα το βλέμμα τους μπρος στους άνδρες του μόνιμου και του εφεδρικού βιετναμέζικου στρατού, που συζητούσαν μεταξύ τους, λέγανε αστεία και πειράγματα.

Οι γάλλοι αξιωματικοί περνούσαν με κρεμασμένα τα κεφάλια δίπλα από χωριά ρημαγμένα, καμένα με βόμβες ναυάλη, δίπλα από περιβόλια με τις πορτοκαλιές και τα μπανανόδεντρα θερισμένα από τις οβίδες. Μόλις πλησίασαν στο δασύλλιο, όπου στρατοπέδευαν άλλοι αιχμάλωτοι, από τη μια και την άλλη πλευρά του δρόμου έγινε πανζουρλισμός. Οι στρατιώτες, άσπροι και μαύροι, βγήκαν πατείς με πατώ σε στο μονοπάτι και μουντζώνοντας τους αξιωματικούς τους ουκλόβριζαν ο' όλες τις γλώσσες του κόσμου. Όταν όμως η φάλαγγα πέρασε μπροστά από το προστατευτικό τείχος, που είχαν σκηματίσει στη θέση αυτή μαχητές του βιετναμέζικου στρατού, έγινε με μιας σιωπή και οι αιχμάλωτοι αξιωματικοί αντίκρισαν μόνο μαπές γεμάτες μίσος και περιφρόνηση.

Οι στρατιώτες που συνόδευαν τη φάλαγγα βάδιζαν κι αυτοί πειθαρχικά και σιωπηλοί. Κανένας τους δεν σήκωσε ποτέ χέρι να χτυπήσει αιχμάλωτο, κι ούτε δοκίμασε να χρησιμοποιήσει βία. Κι αν καμιά φορά άλλοι αιχμάλωτοι έπεφταν ξαφνικά πάνω στους αξιωματικούς με κακές προθέσεις, η φρουρά τους απομάκρυνε αμέσως από τη φάλαγγα. Κανείς δεν μίλησε άσχημα σε αξιωματικό. Όταν κάποιος γάλλος αντισυνταγματάρχης βγήκε για λίγο από τη φάλαγγα και ανοίγοντας ένα πακέτο αμερικάνικα τσιγάρα πρόσφερε στο διοικητή της φρουράς, αυτός του 'κανε νόημα με το χέρι να ξαναμπει στη γραμμή. Ο γάλλος αξιωματικός ανασήκωσε τους ώμους σα να 'θελε να πει πως δεν περίμενε τόσο «αγένεια».

Στη φάλαγγα των αξιωματικών ήταν και δυο νέγροι στρατιώτες, που βάδιζαν δίπλα στο στρατηγό Ντε Καστρί, ο ένας αριστερά κι ο άλλος δεξιά του.

Ο πρώτος - ψηλός και νέος ακόμα - κουβαλούσε το γυλιό του στρατηγού, έναν σάκκο τεράστιο και γεμάτο ψίκα, που δεν μπορούσε να τον σηκώσει και τον σβάρνιζε στη γη. Ο δεύτερος - γκριζομάλλης, πα, με μάτια θλιμμένα και τρομαγμένα, έσπρωχνε πάνω σε δυο τροχούς το κοντρό μάλλινο σκέπασμα του Ντε Καστρί. Ο στρατηγός βάδιζε ανάμεσα στις δυο ορντινάτσες του, που τον ακολουθούσαν σαν τη σιά. Βαστούσε στο χέρι ένα κοντό μαστίγιο και συκνοφυσώντας τη μυτάρια του άναβε τσιγάρα το 'να πίσω από τ' άλλο.

Κάμποσες φορές ως τώρα άλλοι νέγροι αιχμάλωτοι πετροβόλησαν τις δυο ορντινάτσες. Γι' αυτό, κάθε που σταύρωναν στο δρόμο τμήματα νέγρων φαντάρων, το γέρο και το νεαρό νέγρο τους έπανε πανικός. Ο νεαρός αγκομακούσε κάτω από το ασήκωτο φορτίο κι ο ιδρώτας έλουζε το πρόσωπό του. Ήταν θεονόστικος και εξαντλημένος. Σκόνταφτε κάθε τόσο και μόλις στεκόταν στα πόδια του. Καθώς έκανε να πάρει μιαν απότομη ανηφοριά, τα γόνατά του λυθπηκαν και σωριάστηκε καταγής. Η ανάσα του κόπηκε. Πνιγόταν. Τότε κάποιος από τη φρουρά τού άπλωσε το παγούρι. Το 'πασε με τρεμάμενα χέρια. Ρούφηξε δυο γουλιές, το άφησε για λίγο αιμέσως το ξανάφερε στα χείλη.

Οι δυο ορντινάτσες είχαν κάτι μεταξύ τους φωναχτά. Ο γέρος τραύλιζε μερικές λέξεις άτονα ενώ του νεαρού η κουβέντα έμοιαζε με βρισιά ή παράκληση. Ο Ντε Καστρί στεκόταν ατάραχος και κάπνιζε το τσιγάρο του. Ύστερα χαζογέλασε κοιτάζοντας λοξά τον βιετναμέζο στρατιώτη σα να του έλεγε: «Τίποτα δεν πρόκειται να καταλάβεις τέτοια κουτάβια που 'ναι τούτοι δώ!».

Ο στρατιώτης της φρουράς έδειξε με το χέρι πρώτα το σάκκο κι ύστερα τις πλάτες του στρατηγού. Ο Ντε Καστρί άνοιξε τα χέρια σα να μη κατάλαβε. Ο στρατιώτης ξανάδειξε το γυλιό. Οι δυο νέγροι σήκωσαν τα κεφάλια τους. Ύστερα ο γέρος χωρίς να πει λέξη άρπαξε το σάκκο και τον έριξε στην πλάτη του.

Η φάλαγγα συνέχισε αργοκίνητη την πορεία της. Εντελώς αναπάντεχα ο νεαρός νέγρος πετάχτηκε από τη γραμμή και κώθηκε στο τμήμα των αιχμαλώτων στρατιωτών, που είχε σταματήσει στο δρόμο.

Η φάλαγγα, αφού ξεκουράστηκε αρκετά, άρχισε να ετοιμάζεται πάλι για την πορεία. Όταν ένας από τους στρατιώτες της συνοδείας πλησίασε στο μέρος όπου ξεκουράζονταν ο στρατηγός, ο γέρο - νέγρος έσφιξε γερά το σκέπασμα μ' ένα λουρί και το 'ριξε στην πλάτη. Ύστερα έσκυψε να σηκώσει από κάτω και το γυλιό. Ο στρατιώτης έκανε νόημα με το κεφάλι στο στρατηγό να φορτωθεί ο ίδιος τις αποσκευές του. Ο Ντε Καστρί απάντησε με χειρονομία ότι αρνείται. Τότε ο στρατιώτης γούρλωσε τα μάτια του από το θυμό και κάτι φώναξε. Ο Ντε Καστρί κιτρινίσε από το φόβο του κι άρπαξε βιαστικά το γυλιό.

Η φάλαγγα ανέβηκε το λόφο και σταμάτησε μπροστά στην είσοδο του στρατοπέδου αιχμαλώτων όπου γινόταν ο έλεγχος. Δυο βιετναμέζοι αξιωματικοί κάθονταν σ' έναν πάγκο και ανάκριναν κάποιο γάλλο υπολοχαγό. Λίγα βήματα πιο πέρα ήταν αραδιασμένοι πάνω σε κορμούς δέντρων καμιά δεκαπενταριά άλλοι γάλλοι αξιωματικοί.

Ο Ντε Καστριό σκόνταψε και χωρίς να το θέλει βρέθηκε στη θέση του. Ψόφιος από την κούραση τίναξε μια φορά τον ώμο και πέταξε κάτω το γυλιό. Ο ένας βιετναμέζος αξιωματικός τον κοίταξε καλά - καλά κι ύστερα του είπε προφέροντας καθαρά τις λέξεις:

- Εσείς δεν συνηθίζετε να χαιρετάτε τον κόσμο;

Ο Ντε Καστριό έφερε το χέρι στο πλίκιο:

- Ζητώ να μου επιτραπεί να επικοινωνήσω με ανώτερους βιετναμέζους αξιωματικούς!

- Για την ώρα περιμένετε τη σειρά σας στον έλεγχο!

Ο Ντε Καστριό σήκωσε πάλι τους ώμους και ξανακάθισε δίπλα στους άλλους αιχμαλώτους. Ο γερο - νέγρος στεκόταν αναποφάσιτος παράμερα και δεν ήξερε αν πρέπει να καθίσει κι αυτός κάτω ή να πάει κάπου αλλού.

- Έλα κάθισε κι εσύ στον πάγκο! του φώναξε ο βιετναμέζος αξιωματικός.

- Αυτός είναι ορηνανάντσα μου, είπε ο Ντε Καστριό, σηκώνοντας απότομα το κεφάλι.

- Εδώ δεν έχετε πια ορηνανάντσες, του απάντησε ο βιετναμέζος αξιωματικός. Μαζευτείτε λοιπόν να καθίσει κι αυτός!

Ο γέρος κάθισε δισταχτικά δίπλα στους γάλλους αξιωματικούς.

Όταν τέλειωσε κι η ανάκριση του υπολοχαγού, ο βιετναμέζος αξιωματικός φώναξε τον Ντε Καστριό. Ο στρατηγός δεν περίμενε ν' ακούσει τις ερωτήσεις κι είπε:

- Διαμαρτύρομαι για την συμπεριφορά σας απέναντί μου! Ούτε οι «ναζί», όταν με πιάσαν αιχμάλωτο, δεν με βάλαν να κουβαλήσω το γυλιό μου!

- Αυτό συνέβηκε γιατί με τους «ναζί» έχετε πολλά κοινά! του απάντησε αργά ο βιετναμέζος. Αν φερνόμασταν κι εμείς όπως φερθήκατε εσείς στους αιχμαλώτους δεν θα καθόσαστε τώρα εδώ τόσο ήρεμος. Ανοίξτε λοιπόν το γυλιό σας και αδειάστε τον! Να βγάλετε κι ό,τι άλλο κρατάτε πάνω σας. Έκουμε εντολή να σας κάνουμε έρευνα.

Ο Ντε Καστριό άρχισε ν' αραδιάζει πάνω στον πάγκο, το 'να ύστερα απ' τ' άλλο, όλα τα πράγματα που είχε μέσα στο γυλιό. Ο ιπποκόμος παρακολουθούσε αμίλητος. Ο στρατηγός έβγαλε πρώτα κάμποσα πακέτα τσιγάρα «Κάρμεν», ύστερα δυο μπουκάλια ουίσκι, τρία χρυσά στυλό «Πάρκερ», τέσσερα ή πέντε ολοκαίνουργια κιτάνια από καπαρντίνα, χρυσά νομίσματα και δαχτυλίδια, ένα χρυσό ρολόγι και δευτέρο και τρίτο... Ο Ντε Καστριό αράδιαζε το βιος του πάνω στον πάγκο.

Έπεσε η νύχτα. Από τη μεριά του δάσους έφταναν γέλια και ξεφωνητά. Κάτω από τα πανύψηλα δέντρα λαμπάδιαζε η φωτιά. Οι βιετναμέζοι στρατιώτες στρώθηκαν πάνω στα χόρτα και την έφραξαν με τα κορμιά τους. Ο γερο - νέγρος, που καθόταν παράμερα πάνω σε μια πέτρα, έριχνε τριγύρω ανήσυχες ματιές. Ξαφνικά κάποιος βιετναμέζος στρατιώτης του έκανε νόημα με το χέρι να πλησιάσει κι αυτός στη φωτιά. Σηκώθηκε αναποφάσιτος κι όταν έφτασε κοντά γνώρισε ανάρεσά τους τον αξιωματικό, που ανάκρινε το στρατηγό Ντε Καστριό.

Ένας νεαρός στρατιώτης με ροδοκόκκινα σαν κοριτσιού μάγουλα τον ρώτησε χαμογελώντας:

- Φινί μπαλό! Φινί μπαλό!

- Φινί, φινί! απάντησε δισταχτικά ο γέρος.

Όλοι ξέσπασαν καλόκαρδα στα γέλια. Κάποιος άλλος ηλικιωμένος στρατιώτης ρώτησε κι αυτός κάτι. Ο αξιωματικός μετέφρασε:

- Τα χρειάζομαι όταν σας πιάσαμε αιχμάλωτους; Φοβήθηκαν πολύ;

- Κακόμοιρος ο γέρος χαμογέλασε πάλι, μα δεν ήξερε τι να απαντήσει.

- Έχεις παιδιά; ξαναρώτησε περίεργος ο στρατιώτης.

- Έχω δυο κορίτσια!

- Μεγάλα; Ξαν και το δικό μου; Κι ο στρατιώτης έβγαλε από την τσέπη ένα φάκελλο που 'χε μέσα τη φωτογραφία της κόρης του.

Ο γέρος δεν τόλμισε ν' αγγίξει το φάκελλο, κοίταξε μόνο τη φωτογραφία και κούνησε το κεφάλι.

- Η μια είναι τόσο κι η άλλη μικρότερη.

- Πώς τις λένε;

Η ματιά του γέρου κάθισε κάπου μακριά, πολύ μακριά.

- Γιατί δεν κάθισες στο σπιτάκι σου παρά, μ' όλα σου τα χρόνια, υπαρεταίς τους φράγκους; - ρώτησε ξανά ο ηλικιωμένος στρατιώτης.

Ο γέρος σωριάστηκε δίπλα τους κι από τα μάτια του άρχισαν να τρέχουν τα δάκρυα. Με φωνή τρεμάμενη και συμπληρώνοντας τα λόγια με χειρονομίες άρχισε να λέει την πονεμένη του ιστορία.

Ήταν απ' το Μαρόκο. Δούλευε μαραγκός σε κάποιο ορεινό χωριό. Ώσπου μια μέρα πλάκωσαν οι Γάλλοι να κάνουν επιστράτευση. Ο μικρότερος αδερφός του το 'σκασε και κρύφτηκε στο δάσος...

Η εικόνα της μακρινής πατρίδας τον καλούσε βασανιστικά στο πατρικό του σπίτι. Γιατί, όσα χρόνια κι αν ζούσε ακόμα, δεν θα μπορούσε ποτέ να ξεκάσει τον τόπο που γεννήθηκε.

ΝΓΚΟΥΕΝ ΝΤΙΜ ΤΧΙ

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ ΙΣΤΟΡΙΑ Ζ'

...Η εκστρατεία φαινόταν πολύ όχι μόνο επειδή προκαλούσε έκπληξη η τόλμη της και θαυμασμό η λαμπρότητά της, αλλά κ' επειδή ήταν δυσανάλογα μεγάλη προς τον εχθρό εναντίον του οποίου ξεκινούσε, καθώς κ' επειδή ήταν το μακρύτερο ταξίδι κατά θάλασσα μακριά από την πατρίδα και το αναλαμβάναν έχοντας την ελπίδα να κυριέψουν εδάφη πολύ εκτεταμένα, αν τα σύγκρινε κανείς με τα όσα είχαν. ...

...Ενώ οι Αθηναίοι βιάζονταν να φτάσουν στην Κέρκυρα, όπου συγκεντρώνονταν και οι άλλες συμμαχικές δυνάμεις, στις Συρακούσες έφταναν από πολλά μέρη πληροφορίες για την εκστρατεία, αλλά για αρκετό καιρό δεν γίνονταν πιστευτές. Είχε, όμως, γίνει εκκλησία όπου ακουσιπκαν διάφοροι λόγοι, όπως οι παρακάτω, από μερικούς που έδιναν πίστη στις πληροφορίες για την εκστρατεία των Αθηναίων και από άλλους που αντιφρονούσαν. Ο Ερμοκράτης του Έρμωνος ανέβηκε στο βήμα και, με την πεποίθηση ότι έχει σοβαρές πληροφορίες για το ζήτημα, τους παρακίνησε με τα ακόλουθα, περίπου, λόγια:

«Ίσως θα σας φανή ότι κ' εγώ, όπως μερικοί άλλοι, θα πω απίστευτες πληροφορίες για την πραγματικότητα του κινδύνου που μας απειλεί και ξέρω καλά ότι όσοι λένε ή επαναλαμβάνουν πράγματα που δεν είναι πιστευτά, όχι μόνον δεν πείθουν κανένα, αλλά θεωρούνται και ανόητοι. Τούτο, όμως, δεν θα με φοβίση, ώστε να σωπάσω τη στιγμή που κινδυνεύει η πολιτεία, γιατί έχω την πεποίθηση ότι μιλώ έχοντας καλύτερες από κάθε άλλον πληροφορίες. Οι Αθηναίοι –και τούτο σας προκαλεί κατάπληξη– έχουν εκστρατεύσει εναντίον μας με μεγάλες δυνάμεις, ναυτικές και πεζικές, με πρόφαση να βοηθήσουν τους συμμάχους τους Εγεστιάους και ν' αποκαταστήσουν τους Λεοντίνους, αλλά στην πραγματικότητα επειδή επιδιώκουν να κατακτήσουν την Σικελία, και προπάντων την πολιτεία μας. Πιστεύουν ότι, αν την κυριέψουν,

τότε εύκολα θα υποτάξουν και την υπόλοιπη Σικελία. Έχετε, λοιπόν, υπ' όψη ότι θα φθάσουν γρήγορα εδώ και σκεφθήτε πώς, με τα μέσα που έχετε, θα μπορείτε να τους αποκρούσετε αποτελεσματικότερα. Και πρέπει να προσέξετε, ώστε ούτε να τους υποτιμήσετε και να σας βρουν απροετοίμαστους ούτε να μην πιστέψετε την πληροφορία και παραμείψετε τα πάντα. Αλλά και όποιος δίνει πίστη στην πληροφορία, δεν πρέπει να τρομοκρατηθεί από την παρατολμία τους και την δύναμή τους. Δεν θα μπορούν να μας προκαλούν περισσότερες ζημιές από ό,τι θα τους προκαλούμε εμείς. Αλλά και αυτό ακόμα το γεγονός, ότι εκστρατεύουν με τόσες δυνάμεις εναντίον μας, είναι χρήσιμο για μας και είναι πλεονέκτημα απέναντι των άλλων Σικελών –γιατί από φόβο θα συμμαχήσουν ευκολότερα μαζί μας– αλλά και για μας, αν κατορθώσουμε ή να τους καταστρέψουμε ή να τους διώξουμε χωρίς να έχουν επιτύχει τα όσα επιδιώκουν –και δεν έχω τον φόβο ότι θα τα κατορθώσουν– αυτό θα είναι πολύ μεγάλο κατόρθωμα που, εγώ τουλάχιστον, δεν το θεωρώ ανέφικτο. Λίγες είναι οι υπερπόντιες εκστρατείες Ελλήνων ή βαρβάρων οι οποίες, μακριά από τις βάσεις τους, επέτυχαν. Όπου και αν πηγαίνουν, δεν μπορεί να είναι πολυαριθμότερες από τους αντιπάλους τους και τους γείτονές τους, τους οποίους ενώνει ο φόβος. Αν, από έλλειψη ανεφοδιασμού αποτύχουν σε ξένη γη ή αν ακόμα η αποτυχία τους είναι αποτέλεσμα δικών τους σφαλμάτων, δημιουργούν εντούτοις δοξασμένη φήμη για εκείνους των οποίων επιδιώκουν την καταστροφή. Αυτό συνέβηκε στους ίδιους τους Αθηναίους όταν ο Μήδος έπαθε, απροσδόκητα, μεγάλη καταστροφή και δοξάστηκαν πολύ επειδή επώθηκε ότι εναντίον της Αθήνας είχαν εκστρατεύσει οι Μήδοι. Υπάρχουν βάσιμες ελπίδες ότι το ίδιο μπορεί να συμβή και σε μας.

»Ας έχουμε, λοιπόν, θάρρος και ας κάνουμε εδώ όλες μας τις προετοιμασίες. Ας στείλουμε και αποστολές στους Σικελούς, ώστε να στερεώσουμε την φιλία μας με όσους έχουμε σχέσεις και να δοκιμάσουμε να συνάψουμε με τους άλλους φιλικές σχέσεις και συμμαχία. Ας στείλουμε πρεσβείες στην υπόλοιπη Σικελία, για να εξηγήσουμε ότι ο κίνδυνος είναι κοινός, καθώς και στην Ιταλία, ώστε είτε να την κάνουμε σύμμαχο είτε να την πείσουμε να μην δεχτεί τους Αθηναίους. ...

ΓΕΡΜΑΝΙΚΟ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΠΟΛΕΜΟΥ

[Deutsche Kriegsfiibel]

(Απόσπασμα)

ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΟΝΤΑΙ ΨΗΛΑ ΛΕΝΕ: ΠΟΛΕΜΟΣ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗ

είναι δυο πράγματα ολότελα διαφορετικά.

Όμως η ειρήνη τους κι ο πόλεμός τους
μοιάζουν όπως ο άνεμος κι η θύελλα.

Ο πόλεμος γεννιέται απ' την ειρήνη τους
καθώς ο γιος από τη μάνα.
Έχει τα δικά της
απαίσια χαρακτηριστικά.

Ο πόλεμός τους σκοτώνει
ό,τι άφησε όρθιο
η ειρήνη τους.

ΟΤΑΝ ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ ΨΗΛΑ ΜΙΛΑΝΕ ΓΙΑ ΕΙΡΗΝΗ

ο απλός λαός ξέρει
πως έρχεται ο πόλεμος.

Όταν αυτοί που είναι ψηλά καταριούνται τον πόλεμο
οι διαταγές για επιστράτευση έχουν υπογραφεί.

ΣΤΡΑΤΗΓΕ, ΤΟ ΤΑΝΚ ΣΟΥ ΕΙΝΑΙ ΔΥΝΑΤΟ ΜΗΧΑΝΗΜΑ

Θερίζει δάση ολόκληρα, κι εκατοντάδες άντρες αφανίζει.
Μόνο που έχει ένα ελάττωμα:
Χρειάζεται οδηγό.

Στρατηγέ, το βομβαρδιστικό σου είναι πολυδύναμο.
Πετάει πιο γρήγορα απ' τον άνεμο, κι απ' τον ελέφαντα σηκώνει
βάρος πιο πολύ.
Μόνο που έχει ένα ελάττωμα:
Χρειάζεται πιλότο.

Στρατηγέ, ο άνθρωπος είναι χρήσιμος πολύ.
Ξέρει να πετάει, ξέρει και να σκοτώνει.
Μόνο που έχει ένα ελάττωμα:
Ξέρει να σκέφτεται.

Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΠΟΥ ΕΡΧΕΤΑΙ

δεν είν' ο πρώτος. Πριν απ' αυτόν
γίνανε κι άλλοι πόλεμοι.
Όταν στέλειωσε ο τελευταίος,
υπήρχαν νικητές και νικημένοι.
Στους νικημένους, ο φτωχός λαός
πέθαινε από την πείνα. Στους νικητές
ο φτωχός λαός πέθαινε το ίδιο.

ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΑΡΠΑΝΕ ΤΟ ΦΑΪ ΑΠ' ΤΟ ΤΡΑΠΕΖΙ

κρύχνουν τη λιτότητα.
Αυτοί που παίρνουν όλα τα δοσίματα
ζητάν θυσίες.
Οι χορτάτοι μιλάν στους πεινασμένους
για τις μεγάλες εποχές που θά 'ρθουν.
Αυτοί που τη χώρα σέρνουνε στην άβυσσο
λέν πως η τέχνη να κυβερνάς το λαό
είναι πάρα πολύ δύσκολη
για τους ανθρώπους του λαού.

ΟΙ ΕΡΓΑΤΕΣ ΦΩΝΑΖΟΥΝ ΓΙΑ ΨΩΜΙ.

Οι έμποροι φωνάζουν γι' αγορές.
Οι άνεργοι πεινούσαν. Τώρα
πεινάνε κι όσοι εργάζονται.
Τα χέρια που ήταν σταυρωμένα, σαλεύουν πάλι:
Φτιάχνουν οβίδες.

ΝΥΧΤΑ

Τ' αντρόγυνα
ξαπλώνουν στο κρεβάτι τους. Οι νέες γυναίκες
θα γεννήσουν ορφανά.

ΣΤΟΝ ΤΟΙΧΟ, ΜΕ ΚΙΜΩΛΙΑ ΓΡΑΜΜΕΝΟ:

«Θέλουμε πόλεμο».
Αυτός που το 'χε γράψει
έπεσε κιόλας.

Φλεβάρης '91
ΤΡΑΠΕΖΙΤΙΚΗ

Ειδική Αντιπολεμική Έκδοση

Υπεύθυνος με το νόμο
Δ. ΚΟΥΣΕΛΑΣ
Την ευθύνη και επιμέλεια
της έκδοσης είχαν:
Μ. ΚΑΥΚΑΛΑΣ
Γ. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ
Π. ΣΚΑΡΤΣΟΛΙΑΣ
Κ. ΑΡΒΑΝΙΤΑΚΗ